

Sygn. akt X Ka 49/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 lutego 2013 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie wX Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący SSO - Katarzyna Wróblewska

Sędziowie SO - Wanda Jankowska - Bebeszko (spr.)

SO - Arkadiusz Tomczak

Protokolant starszy sekretarz sadowy Agnieszka Ryba

przy udziale Prokuratora Małgorzaty Herter - Dziurzyńskiej

po rozpoznaniu w dniu 27 lutego 2013 r. sprawy

M. Ł. oskarżonego o czyn z art. 286 § 1 k.k. i in.

z powodu apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy - Śródmieścia z dnia 30 października

2012 u sygn. akt II K 147/09

1. zaskarżony wyrok w odniesieniu do **M. Ł.** zmienia w ten

sposób, że przyjmuje, iż - w ramach czynu przypisanego w pkt III - oskarżony dostarczył przerobiony dowód osobisty na nazwisko **D. M.** (1) nie

później, niż 19 września 2005 r., w pozostałej części wyrok utrzymuje w mocy

2. kosztami za postępowanie odwoławcze, w tym opłatą w kwocie 300 zł ,

obciąża oskarżonego **M. Ł.**

3. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. J. P. 420 zł +

VAT tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu odwoławczym.

Sygn. akt: X Ka 49/13

UZASADNIENIE

M. Ł. został oskarżony o to, że:

I. w październiku 2005 r. w **W.** czynił przygotowania do popełnienia przestępstwa w ten sposób, że uzyskał od **M. M.** prezesa firmy (...) stwierdzające nieprawdę zaświadczenia o zatrudnieniu i zarobkach potwierdzające fikcyjne zatrudnienie i osiągnięte dochody w tej firmie przez **D. B.**, **K. M.** i **A. W.**, to jest o czyn z art. 16 § 1 kk w zw. z art. 270 § 1 kk

II. we wrześniu 2005 r. w **W.** pomógł **M. M.** w wyłudzeniu przez niego kredytów i telefonów komórkowych w ten sposób, że dostarczył uprzednio podrobiony przez siebie poprzez wklejenie zdjęcia **M. M.** dowód osobisty serii

(...) na nazwisko D. M. (1), który to dokument posłużył do wyłudzenia niżej wymienionych kredytów i telefonów komórkowych i tak:

1. w dniu 1 października 2005 r. w W. w sklepie (...) zawarł z (...) Bank S.A. umowę o kredyt na zakup towarów i usług na kwotę 9.928,57 zł
2. w dniach 1 i 2 października 2005 r. w W. w salonach autoryzowanych przedstawicieli sieci (...) zawarł z (...) Sp. z o.o. dwie umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych na łączną kwotę 2.719,84 zł
3. w dniach 3 i 4 października 2005 r. w W., w salonie autoryzowanych przedstawicieli sieci (...) L. (...) zawarł z (...) Sp. z o.o. dwie umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych na łączną kwotę 3.392,03 zł
4. w dniach 1 i 2 października 2005 r. w W. w salonach autoryzowanych przedstawicieli sieci (...) to jest T. i G. zawarł z (...) Sp. z o.o. dwie umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych na łączną kwotę 5.625,24 zł
5. w dniu 19 września 2005 r. w W. w sklepie (...) zawarł z (...) Bank S.A. umowę o kredyt na karcie (...), a następnie posługując się wydaną kartą zakupił towary i dokonał wypłat na łączną kwotę 7.917,10 zł
6. w dniu 30 września 2005 r. w W., w sklepie (...) zawarł z (...) Bank SA umowę o kredyt na zakup towarów i usług na kwotę 5.245,93 zł
7. w dniu 6 października 2005 r. w W. w sklepie (...) zawarł z (...) Bank S.A. umowę o kredyt na zakup towarów i usług na kwotę 3.711,18 zł
8. w dniu 12 października 2005 r. w W. w sklepie (...) zawarł z (...) Bank SA umowę o kredyt na zakup towarów i usług na kwotę 4.024,27 zł
9. w dniu 3 października 2005 r. w W. w sklepie (...) zawarł z (...) S.A. umowę o kredyt na zakup towarów i usług na kwotę 2.787,53 zł
10. w dniu 30 września 2005 r. w W. w sklepie (...) zawarł z (...) S.A. umowę o kredyt na zakup towarów i usług na kwotę 5.162,97 zł
11. w dniu 2 października 2005 r. w W. w sklepie (...) zawarł z (...) S.A. umowę o limit kredytowy w kwocie 1.000 zł z przeznaczeniem na zakup towarów, a następnie zakupił towary o łącznej wartości 943,37 zł
12. w dniu 5 października 2005 r. w W. w placówce (...) Banku (...) S.A. złożył wniosek o uzyskanie kredytu w kwocie 3.000 zł

tj. o czyn z art. 18 § 3 kk w zw. z art. 286 § 1 kk w zb. z art. 270 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk w zw. z art. 12 kk

Sąd Rejonowy dla Warszawy – Śródmieścia wyrokiem z dnia 30 października 2012 r. orzekł w odniesieniu do oskarżonego M. Ł. następująco:

I. uznał M. Ł., w ramach czynu zarzucanego mu w pkt. I, za winnego tego, że w październiku 2005r w W. czynił przygotowania do użycia jako autentycznych, podrobionych zaświadczeń o zatrudnieniu w firmie (...) - (...) i zarobkach wystawionych na nazwiska D. B., K. M. i A. W., w ten sposób, że uzyskał je od M. M. prezesa firmy (...) i czyn ten zakwalifikował z art. 270 § 1 i 3 kk i na tej podstawie skazał go, a na podstawie art. 270 § 3 kk wymierzył mu karę 3 miesięcy pozbawienia wolności;

II. uznał M. Ł., w ramach zarzucanego mu czynu w pkt. II, za winnego tego, że we wrześniu 2005r w W. działając z góry powziętym zamiarem pomógł M. M., dostarczając uprzednio przerobiony poprzez wklejenie zdjęcia M. M. dowód osobisty serii (...) na nazwisko D. M. (1), który przedkładał M. M. działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej i

doprowadzając do niekorzystnego rozporządzenia mieniem poprzez wprowadzenie w błąd co do tożsamości i zamiaru wywiązania się z umów pracowników wymienionych niżej instytucji podczas zawarcia:

1. w dniu 1 października 2005 r. w W. w sklepie (...) z (...) Bank S.A. umowy o kredyt na zakup towarów i usług na kwotę 9.928,57 zł;
 2. w dniach 1 i 2 października 2005 r. w W. w salonach autoryzowanych przedstawicieli sieci (...) z (...) Sp. z o.o. dwóch umów o świadczenie usług telekomunikacyjnych na łączną kwotę 2.719,84 zł;
 3. w dniach 3 i 4 października 2005 r. w W., w salonie autoryzowanych przedstawicieli sieci (...) L. (...) z (...) Sp. z o.o. dwóch umów o świadczenie usług telekomunikacyjnych na łączną kwotę 3.392,03 zł;
 4. w dniach 1 i 2 października 2005 r. w W. w salonach autoryzowanych przedstawicieli sieci (...) to jest T. i G. z (...) Sp. z o.o. dwóch umów o świadczenie usług telekomunikacyjnych na łączną kwotę 5.625,24 zł;
 5. w dniu 19 września 2005 r. w W. w sklepie (...) z (...) Bank S.A. umowy o kredyt na karcie (...), a następnie posłużenia się wydaną kartą zakupu towarów i dokonania wypłat na łączną kwotę 7.917,10 zł;
 6. w dniu 30 września 2005 r. w W., w sklepie (...) z (...) Bank S.A. umowy o kredyt na zakup towarów i usług na kwotę 5.245,93 zł;
 7. w dniu 6 października 2005 r. w W. w sklepie (...) z (...) Bank S.A. umowy o kredyt na zakup towarów i usług na kwotę 3.711,18 zł;
 8. w dniu 12 października 2005 r. w W. w sklepie (...) z (...) Bank S.A. umowy o kredyt na zakup towarów i usług na kwotę 4.024,27 zł;
 9. w dniu 3 października 2005 r. w W. w sklepie (...) z (...) S.A. umowy o kredyt na zakup towarów i usług na kwotę 2.787,53 zł;
 10. w dniu 30 września 2005 r. w W. w sklepie (...) z (...) S.A. umowy o kredyt na zakup towarów i usług na kwotę 5.162,97 zł;
 11. w dniu 2 października 2005 r. w W. w sklepie (...) z (...) S.A. umowy o limit kredytowy w kwocie 1.000 zł z przeznaczeniem na zakup towarów, a następnie zakupienia towarów o łącznej wartości 943,37 zł;
- oraz złożenia w dniu 5 października 2005 r. w W. w placówce (...) Banku (...) S.A. wniosku o uzyskanie kredytu w kwocie 3.000 zł i czyn ten zakwalifikował z art. 18 § 3 kk w zw. z art. 286 § 1 kk w zb. z art. 270 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk w zw. z art. 12 kk i na tej podstawie skazał go, a na podstawie art. 19 § 1 kk w zw. z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 11 § 3 kk wymierzył mu karę 2 lat pozbawienia wolności;

III. na podstawie art. 85 kk i art. 86 § 1 kk wymierzone M. Ł. kary pozbawienia wolności połączył i wymierzył łączną karę pozbawienia wolności w wymiarze 2 lat.

Apelację od powyższego wyroku wniósł obrońca M. Ł., który zarzucił:

I. naruszenie przepisów postępowania mające wpływ na treść zaskarżonego wyroku, tj. przepisu:

1. art. 366 k.p.k. poprzez zaniechanie wyjaśnienia wszelkich istotnych okoliczności niniejszej sprawy, w szczególności:
 - a) zaniechanie dokładnego wyjaśnienia, czy oskarżony M. Ł. miał na celu użycie jako autentycznych zaświadczeń uzyskanych od M. M.,

b) zaniechanie wyjaśnienia, czy oskarżony M. Ł. miał zamiar pomóc M. M. w popełnieniu konkretnych czynów zabronionych, tj. zawarciu konkretnych umów wyszczególnionych w akcie oskarżenia i sentencji zaskarżonego wyroku (pkt. III ppkt. 1-11).

2. art. 7 k.p.k. poprzez przekroczenie zasad swobodnej oceny dowodów polegające na:

a) sprzecznym z zasadami logiki wnioskowaniu, że z faktu samego zlecenia sporządzenia fałszywych zaświadczeń wynika zamiar późniejszego użycia tychże zaświadczeń jako autentycznych, przy braku innych dowodów na tę okoliczność,

b) sprzecznym z zasadami logiki wnioskowaniu, że dostarczając M. M. przerobiony dowód osobisty oskarżony M. Ł. miał bezpośredni zamiar pomóc M. M. w oszukańczym zawarciu konkretnych umów wyszczególnionych w pkt. III. ppkt. 1-11 zaskarżonego wyroku.

W konkluzji skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego od wszystkich zarzucanych mu czynów, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Rejonowy w sposób prawidłowy przeprowadził postępowanie dowodowe wyjaśniając wszystkie istotne okoliczności sprawy. Całość zebranego w sprawie materiału dowodowego poddał trafnej ocenie, zgodnie z zasadami wiedzy, logiki i doświadczenia życiowego. Efektem właściwej oceny dowodów są – generalnie - prawidłowe ustalenia faktyczne. Apelacja natomiast nieuprawnioną polemikę ze stanowiskiem sądu orzekającego.

Na wstępie należy zaznaczyć, że ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd Rejonowy, głównie w oparciu o relacje M. M., jednoznacznie wskazują na współsprawstwo oskarżonego w oszukańczym procederze a nie jedynie pomocnictwo do oszustwa. M. Ł. przypisano zatem mniej, niż to wynikałoby z prawidłowo poczynionych ustaleń faktycznych. Jednak z uwagi na kierunek apelacji, jakiegokolwiek zmiany na niekorzyść oskarżonego nie są już możliwe.

Sąd I instancji oparł ustalenia faktyczne przede wszystkim na relacjach M. M., które słusznie uznał za szczerze, spójne i logiczne, zatem stanowiące pełnowartościowy materiał do rekonstrukcji stanu faktycznego. Sąd Rejonowy słusznie podkreślił, iż świadek ten zgodnie z prawdą określił swoją rolę w procederze wyłudzenia kredytów, usług telekomunikacyjnych oraz towarów nabywanych na raty, nie starając się przy tym umniejszyć swojej odpowiedzialności. Wskazał także rolę swojej konkubiny w wystawianiu fałszywych zaświadczeń. W związku z powyższym jego depozycje w zakresie, w jakim wypowiedział się na temat działań M. Ł., stanowią rzetelne i zgodne z prawdą relacje opisujące przestępczy proceder. Ponadto, znajdują potwierdzenie w zeznaniach innych świadków – zwłaszcza K. Ś., częściowo także M. K. (złożonych na etapie postępowania przygotowawczego).

Obrońca zresztą nie podnosi w apelacji żadnych zarzutów związanych z oceną relacji M. M..

Jeśli sąd orzekający dał wiarę wersji M. M., nie mógł jednocześnie uznać za wiarygodne wyjaśnienia oskarżonego M. Ł..

Nie jest zatem zgodna z rzeczywistością wersja przedstawiana przez oskarżonego, iż to M. M. przedstawił mu się jako D. M. (1), któremu oskarżony udzielił pożyczki a który następnie, w ramach zwrotu długu, zakupił dla niego na raty laptopa w sklepie (...).

Odnośnie czynu I obrońca nie kwestionuje ustaleń, iż M. Ł. zlecił M. M. wystawienie szeregu zaświadczeń potwierdzających fikcyjne zatrudnienie w firmie (...) różnych osób, w tym - D. B., K. M. i A. W.. Obrońca zarzuca jedynie zaniechanie wyjaśnienia, czy robił to w celu późniejszego użycia tych zaświadczeń jako autentycznych. Wątpliwości skarżącego w tym zakresie nie są uzasadnione.

Rozumowanie sądu I instancji opiera się bowiem na prostej zasadzie, że jeśli oskarżony zlecał M. M. wystawianie fałszywych zaświadczeń o zatrudnieniu na określone nazwiska, podając przy tym dokładne dane personalne osób oraz wskazując, jaka kwota rzekomych zarobków ma zostać wpisana, to jest oczywiste, iż czynił to w celu późniejszego użycia dokumentów za autentyczne, konkretnie - w celu posłużenia się nimi do wyłudzenia kredytów na zakup towarów na raty.

Taki wywód jest uzasadniony logicznie, zwłaszcza, jeśli ocenić go w całokształcie okoliczności tej sprawy. Zauważyć bowiem należy, że K. M., posługując się fałszywymi zaświadczeniami o zatrudnieniu, wystawionymi na zlecenie M. Ł., dokonał szeregu oszustw. Zarówno M. M., jak i M. K., odbierali telefony z banków, by potwierdzić zatrudnienie w (...) – (...) osób, których dotyczyły sfałszowane dokumenty. M. M. miał pełną świadomość do czego służą sfałszowane przez niego zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu i treść składanych przez niego zeznań wskazuje, iż dotyczyły to wszystkich zaświadczeń, także tych objętych zarzutem, wystawionych na nazwiska D. B., K. M. i A. W.. Skoro zaś wystawiał on zaświadczenia na żądanie oskarżonego, to nie sposób racjonalnie przyjąć, iż cel ten był nieznanym M. Ł.. Co więcej, M. M. wprost wskazał: „Zaświadczenia były potrzebne do banków firm ratalnych. Tę informację uzyskałem od pana M. Ł.” (k. 557 – 558

W tej sytuacji cel wystawienia zaświadczeń wskazanych w zarzucie I nie może budzić żadnych wątpliwości.

Nie ma również racji skarżący kwestionując, że oskarżony nie miał świadomości, by przekazanie M. M. przerobionego dowodu osobistego, wystawionego na nazwisko D. M. (1) z wklejoną fotografią M. M., ułatwiło zawarcie konkretnych umów opisanych w pkt III ppkt 1 – 11 zaskarżonego wyroku.

Podkreślić należy, że oskarżony dokładnie wiedział, w jakim celu przekazuje M. M. przerobiony dowód. Wiedział też, jakich zakupów będzie dokonywał M. M. i na jaką kwotę należy zaciągnąć kredyt.

Z zeznań M. M. jednoznacznie wynika, iż podczas spotkania z oskarżonym oraz (...), ustalono, że „opiekunem” M. M. zostanie (...), który będzie z nim jeździł „po rzeczy” (k-560). Zachowanie M. Ł. wobec M. M. oraz jego stanowisko wyrażone na tym spotkaniu wyraźnie świadczą, iż wykorzystanie fałszywego dowodu osobistego zostało z góry zaplanowane do wielokrotnego użycia, czyli pozyskania wielu „rzeczy”.

Przypomnieć też trzeba, że to oskarżony decydował, jakie zaświadczenia o zatrudnieniu i na jaką kwotę mają zostać wystawione przez M. M., zaś – w sytuacji, gdy M. M. chciał zrezygnować z popełniania przestępstw, kierował pod jego adresem groźby. Z tych wszystkich okoliczności wypływa oczywisty wniosek, że oskarżony miał świadomość, jaka rzecz/ usługa ma zostać zakupiona.

Niezależnie od powyższego, zważyć należy, iż oskarżonemu zostało przypisane jedynie pomocnictwo do oszustwa. Sąd Okręgowy podziela pogląd, że udzielający pomocy obejmować musi świadomością to, że, podejmując określone czynności ułatwia innej osobie popełnienie czynu zabronionego w odniesieniu do konkretnego, scharakteryzowanego w odpowiednim przepisie części szczególnej lub przepisie pozakodeksowym czynu zabronionego. Powyższe nie oznacza jednak, wbrew sugestiom apelacji, iż pomocnik musi obejmować swoją świadomością takie okoliczności, jak kwota kredytu, która ma zostać wyłudzona, bank, na szkodę którego ma zostać popełnione oszustwo, towar, na zakup którego ma zostać udzielony kredyt, itp. Innymi słowy – wystarczające jest, że pomocnik, dostarczając przerobiony dowód tożsamości, czyni to w zamiarze, by inna osoba posłużyła się nim w celu doprowadzenia innego podmiotu do niekorzystnego rozporządzenia mieniem. Nie sposób na przykład racjonalnie przyjąć, iż osoba, która dostarcza narzędzi, by inna osoba dokonała za ich pomocą kradzieży z włamaniem do samochodów, by przypisać jej przestępstwo z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 279 § 1 k.k., musiała mieć świadomość, które konkretnie samochody zostaną skradzione i na czyją szkodę. Skonkretyzowanie znamion czynu zabronionego w kontekście przypisania pomocnictwa do popełnienia przestępstwa oznacza jedynie, iż sprawca winien mieć świadomość, że jego zachowanie ułatwia popełnienie konkretnego przestępstwa w ściśle określony sposób, np. oszustwa poprzez posłużenie się przerobionym dowodem osobistym.

Rozstrzygnięcie w zakresie zarzutu II należy więc uznać za prawidłowe. Dokonując instancyjnej kontroli zaskarżonego orzeczenia, Sąd Okręgowy zmienił jedynie opis czynu przypisanego oskarżonemu (w pkt III wyroku) precyzując, że oskarżony dostarczył M. M. przerobiony dowód osobisty na nazwisko D. M. (1) nie później niż 19 września 2005 r. Jeżeli bowiem pierwsze zachowanie związane z posłużeniem się przerobionym dowodem osobistym wystawionym na nazwisko D. M. (1) (pkt III ppkt 5) miało miejsce w dniu 19 września 2005 r., dokument ten musiał być dostarczony M. M. najpóźniej w tym dniu. Zatem ogólne wskazanie w opisie czynu na dostarczenie dowodu „we wrześniu”, co oznacza okres od 1 do 30 września, było nieprawidłowe.

Oceniając orzeczenie o karze, należy stwierdzić, że z całą pewnością nie nosi ona cech rażącej surowości. Kara 2 lat pozbawienia wolności wymierzona za czyn II, przy uwzględnieniu szeregu okoliczności obciążających, jakie wymienił sąd I instancji, nie jest zbyt surowa. Natomiast uprzednia karalność M. Ł. za takie same przestępstwa (trzykrotna karalność za czyny z art. 286 § 1 k.k. i in., dane z KRK – k-929), przy braku okoliczności łagodzących, stwarza negatywną prognozę kryminologiczną, zatem wykluczone jest zastosowanie warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności.

Na podstawie art. 636 § 1 k.p.k., wobec niezasadności apelacji wniesionej przez obrońcę M. Ł., kosztami postępowania odwoławczego obciążono oskarżonego, w tym opłatą od wymierzonej kary w kwocie 300 zł (art. 2 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych).

Na zasadzie § 14 ust. 2 pkt 4 w zw. § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, Sąd zasądził na rzecz adw. J. P. kwotę 420 zł powiększoną o należny podatek VAT tytułem kosztów pomocy prawnej udzielonej oskarżonemu z urzędu w postępowaniu odwoławczym.